

Jasni in temni dnevi.

(Povest v pismih. — Spisal Angelar Zdénčan.)

IX.

Bistrica, dné 21. kimovca 1885.

Ljuba mati!

Hitim Vam takoj pisati, ker sem tako vesela. Zakaj? me radovedni vprašate. Vse Vam dopovem. Mnogo Vam imam napisati. Vašega pisma, v katerem me opozarjate na pokorščino in izpolnjevanje četrte božje zapovedi, sem bila prav vesela. Jaz upam, da sem to dolžnost doslej vedno izpolnjevala in jo hočem tudi še nadalje. Užali me pa, če kaj hudega slišim od doma. Vendar se hočem po Vaši želji ravnati in ničesar več ne bom pisala žalostnega. Vse hočem junaško sama nositi. Ravno na praznik Marijinega vnebovzvetja so v cerkvi gospod dekan pridigali, kako je imela Marija žalostne in vesele dni v življenju. Žalosten je bil zanjo veliki petek; vesel pa dan vnebovzvetja. Tako je tudi v našem življenju: vrsté se jasni in temni dnevi, zali in veseli...

Žalosten dan je bil za vse Bistričane oni strašni dan požara. Tudi jaz sem bila vsa prestrašena. Teto je tako treslo, da ležé bolni; jaz jim pa lepo strežem. Pravijo, da jim najbolje zrahljam posteljo in skuham najboljšo juho. Zato sem dobila 3 gld. v dar in lepe uhane. To je bil zame vesel dan. Premišljevala sem, komu naj pošljem denar: ali Vam ali Janezku v Ljubljano. K sreči so prišli teto obiskat gospod Janez, ki so za župnika blizu Vas. Vprašali so me, kaj počne brat v Ljubljani, in če ga že kaj podpiram? Jaz sem zardela sramote in rekla, da nimam še nič. Nisem se namreč domislila teh treh goldinarjev. Pa so mi gospod dali še 2 gld., naj ju pošljem bratu. Tako sem si mislila, da ravnam po božji volji, če vse pošljem v Ljubljano. Ves dan in pozno v noč sem se veselila in premišljevala, kako bo Janezek vesel, ko dobi od mene vprvič 5 gld. Pa bo moral tudi priden biti, sem si mislila. Lepo sem sestavila pismo in je pisala v tuje mesto. To je bil zame spet jasen, vesel dan.

Zdaj nestrpno pričakujem odgovora od brata. Saj zna že tako lepo pisati. Pa kaj ne bi, saj je že v šolah. Pa velik mora biti, velik. O počitnicah *mu recite, naj me pride obiskat. Tudi teta bi ga radi videli. In jaz sem mu tudi tako pisala in ga povabila. To bo vesel dan, ko bom imela brata, ki bo enkrat gospod. Pa tako dobro se uči, kakor vsi pripovedujejo. Saj se še tista naša dekla Ivanka vedno baha s svojim bratom, ki se uči za profesorja. Kaj bi se jaz ne, ko se pa moj brat uči za gospoda!*

Včeraj mi je pisala tudi prijateljica Anica. Pravi, da ste Vi prepovedali pisati še kedaj o očetu. Zdaj bom samo zanje molila, ker ne smem nič več o njih niti zvedeti, niti vprašati. Jaz hočem ubogati. Gotovo mi pa dovolite,

da še včasih pišem Anici. Bila je moja najboljša prijateljica in je še. No, sedaj se je preselila v Ravne, v bloško faro. Zdaj tako in tako ne bo nič več od doma pisala. Kaj ne, da jo smem še imeti rada in ji še kedaj pisati?

Prosim odgovora! Iskren pozdrav Vam sporoča

hvaležna hči

Mimica Dobravec.

X.

Ljubljana, 1. listopada 1885.

Ljuba sestrice!

S čudnimi čuvstvi Ti pišem to pismo: vsakokrat mi je bilo lažje pri srcu, kakor danes. In zakaj tako? Dvojno čuvstvo mi preveva danes srce: hvaležnost in, skoraj bi rekel, sramota. Sram me je, da Ti moram biti v nadlego, Tebi, ki si še sama ne moreš pomagati; a tudi hvaležen sem Tebi in nebesom. Bogu, da mi je dal tako blago sestrico, Tebi, ki si mi poslala prvo, a veliko darilo. Za sedaj se Ti zanje samo srčno zahvaljujem, upam pa, da bo prišel čas, ko Ti pokažem tudi dejanjsko svojo ljubezen.

Mnogo Ti imam pisati. Srečen sem, saj veš, da sem v Alojzijevišču. Ta tihi dom je kakor nalašč za mojo naravo. Sedaj ne bom več prizadel toliko stroškov ljubi materi. Knjige in obleka, pa sem dober. Želim, da bi bila tudi Ti, mila sestrice, vedno tako srečna in zadovoljna. Pa kaj bi želel, saj diha sreča in zadovoljnost iz vsake vrstice Tvojega pisma.

Toda ne smem Ti ničesar prikrivati, zlasti Tebi ne — svoji najmlajši — dobrotnici!

Jutri obhajamo spomin vseh mrtvih, in glej, jaz bi bil skoraj med temi. To je bil tudi vzrok, da si morala tako dolgo čakati mojega odgovora. Pa nikar se ne ustraši, sedaj je spet vse dobro. Zbolel sem bil, in kakor je dejal zdravnik, nevarno zbolel. Začetkom šolskega leta je bil tukaj vedni dež in jutra prav hladna. Jaz nisem nase pazil. Toda neko noč mi začne v glavi šumeti, po udih me mraziti, in če sem hotel vstati, jelo se mi je v glavi vrteti in slabosti so me obhajale. Tako sem ležal tri tedne. Pa, hvala Bogu, sedaj sem toliko okreval, da Ti lahko pišem. Domov sem že tudi sporočil. Torej zahvali tudi Ti prav iz srca Boga!

Tvojemu povabilu bom rad ustregel, in Te obiskal prihodnje počitnice, če se prej ne vidiva. Saj nam gospod učenik v šoli vedno ponavljajo tiste besede pesnikove: Ta ni možak, ta ni za rabo, ki tujih videl ni ljudi. No, jaz hočem videti vsaj domače, zlasti Tebe. Prav gotovo se torej vidiva v Bistrici, katero Ti tako hvališ. Bom videl, če znaš že kočevski jezik.

Drugače je vse dobro. V šoli mi gre vse prav lahko od rok. Od doma prihajajo redko pisma, a vsa so žalostna, saj veš, zakaj. Moliva za očeta! Piši mi še večkrat kaj. Pisati znaš že prav lepo.

Pozdrav Tebi in teti.

Tvoj brat

Janez Dobravec.

XI.

Bistrica, dne 10. prosinca 1886.

Draga moja prijateljica!

Oh, da bi mogla vse svoje gorje potožiti in položiti v to pismo! Utehe in zdravila žalostni duši iščem pri Tebi — svoji najboljši prijateljici. In kaj se je tacega zgodilo, me gotovo vprašuješ. Vedi torej vse, morda mi bo potem lažje pri srcu.

Spominjaš se še, da sem Te prosila, da pustiva očeta mojega v miru in da samo moliva zanje. Gotovo si me uslišala in tako tudi ukrenila. Danes ponavljam iz dna srca isto prošnjo; moli za mojega očeta, ker so — mrtvi.

In kako naglo je vse to prišlo!

Veš, moj rajni oče so bili zadnje čase prav dobri. Nič več niso hodili v gostilno in tudi igrali niso. Mati jih niso mogli prehvaliti. Na sv. Lucije dan, veš, je vsakoletni semenj v Logatcu. Tudi oče so gnali tja zadnji par volov. Mraz je bil tako hud, da je vse škripalo. Kupčija — pravijo — je bila dobra, in oče so vole zlahka prodali. Pa pride spet tisti Megla, — saj ga poznaš — in spelje očeta v gostilno. Začeli so spet igrati in zaigrali ves skupiček...

Tedaj so uvideli, kaj so storili. Vržejo tiste nesrečne karte igravcem v obraz in drvé jezni iz gostilne proti domu. Pazili niso, kod stopajo. Blizu doma je Šumnik — saj veš, tisti potoček, ki teče tudi blizu vaše hiše. In, nesreča je hotela, da je očetu noga izpodrsnila na bregu Šumnika. Padli so proti potoku in se grozno pobili na glavi. K sreči je bil Šumnik zamrznjen, sicer bi bili utonili. Pozni sejmarji so jih dobili in spravili v domačo hišo. To je bila žalost in strašni trenutki. Umrli niso sicer precej, a bolehal čimdalje huje. In o sv. Treh kraljih smo jih zakopali...

A eno tolažbo imam ob tej bridki nesreči: Oče so se lepo spravili z Bogom in umrli udani v božjo voljo. Vsaki dan so jih obiskali naš gospod župnik in dvakrat so jih prevedeli. Kako so se pa tudi izpremenili! Mater so prosili odpuščanja in še celo nas otroke, da, še celo mene. Jaz nisem mogla joku govoriti. Bila sem namreč tudi jaz pri smrti. Mati so pisali pome o Božiču. O novem letu sva šli s teto domov. Prej nisva mogli radi obilega posla v praznikih. Oh, kako sem jim stregla! Kako rada bi jaz umrla, če bi bilo mogoče! Tudi Janezek iz Ljubljane je prišel. Prvikrat sem ga videla, odkar je v šolah. Tako lepo se obnaša in rad moli. Upam, da bo vseeno mogel študirati, čeprav so oče umrli. Starejši brat je prevzel gospodarstvo. Pred dvema dnevoma sva se vrnili s teto v Bistrico. Moli za očeta, še enkrat Te prosim!

Piši kaj kmalu in potolaži

svojo žalostno

Mimico Dobravec.

